



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 403/2024-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti rozsudku Okresného súdu Trnava sp. zn. 6Tk/1/2020 zo 16. septembra 2020, rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3To/159/2020 z 11. mája 2021 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 47/2023 z 21. marca 2024 takto

rozhodol:

- Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e**.
- Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na nedotknuteľnosť súkromia podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ochranu súkromného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ods. 1, 2 a 3 ústavy, ako aj základného práva súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a na ochranu a rešpektovanie súkromia podľa čl. 8 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 2 ods. 2 ústavy rozhodnutiami súdov v jeho trestnej veci. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Tiež požaduje, aby mu bol ustanovený právny zástupca.

2. Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu spolu s ďalšími obžalovanými uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d)

a ods. 3 písm. c) Trestného zákona. Za to mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 15 rokov a trest prepadnutia majetku. Trestné konanie sa začalo v decembri 2018. Sťažovateľ bol zadržaný 30. mája 2019 o 15.30 h postupom podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku a bol umiestnený do cely predbežného zadržania v Bratislave. Na základe príkazu z 15. mája 2019 vyšetrovatelka so súhlasom prokurátora nariadila vykonanie prehliadky motorového vozidla sťažovateľa. U sťažovateľa tiež bola vykonaná na základe príkazu sudcu pre prípravné konanie domová prehliadka. Po zadržaní sťažovateľa 30. mája 2019 bola v čase od 20.45 h do 22.10 h vykonaná prehliadka iných priestorov a pozemkov, konkrétne ohradenej záhradnej role s nadstavbou, ktorej užívateľom bol sťažovateľ (ďalej len „prehliadka iných priestorov“). Pri jej výkone bola nájdená sušená marihuana, ako aj pomôcky na jej balenie.

3. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie, v ktorom namietal okrem iného nezákonnosť dôkazov získaných pri prehliadke iných priestorov z dôvodu absencie písomného príkazu prokurátora na jej vykonanie. Odvolanie sťažovateľa zamietol krajský súd napadnutým rozsudkom. Vo vzťahu k odvolacím námietkam sťažovateľa voči zákonnosti prehliadky iných priestorov a pozemkov nebolo zistené žiadne porušenie zákona. Zo zápisnice o jej vykonaní vyplýva, že 30. mája 2019 o 20.15 h bol vyšetrovateľom o tomto postupe riadne informovaný dozorujúci prokurátor, pričom išlo o úkon, ktorý nezniesol odklad, pretože bolo potrebné zaistiť veci súvisiace s drogovou trestnou činnosťou a reálne hrozilo, že tieto veci môžu byť zničené alebo scudzené iným subjektom. Prehliadka týchto iných priestorov preto bola vykonaná v súlade so zákonom, konkrétne § 101 ods. 3 Trestného poriadku. Odvolacia námietka bola vyhodnotená ako neopodstatnená.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, v ktorom uviedol dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) a g) Trestného poriadku. V dovolaní opäť namietal postup vykonania prehliadky iných priestorov podľa § 101 ods. 3 Trestného poriadku, teda bez príkazu či súhlasu prokurátora. Podľa sťažovateľa mala byť prehliadka vykonaná podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku. Najvyšší súd poukázal na skutočnosť, že orgány činné v trestnom konaní získali informácie umožňujúce identifikovať konkrétnu parcelu až po zadržaní sťažovateľa, teda 30. mája 2019 v čase od 15.30 h do 20.15 h, pretože v čase 20.15 h bol už o tejto skutočnosti informovaný dozorový prokurátor. Tomuto záveru zodpovedá aj skutočnosť, že vo vzťahu k obydlia a vozidlu sťažovateľa, o ktorých existencii a súvisi s trestnou činnosťou mali orgány činné v trestnom konaní vedomosť, si zabezpečili vydanie predchádzajúcich príkazov, či už na domovú prehliadku podľa § 100 ods. 1 Trestného poriadku, resp. na prehliadku iných priestorov a pozemkov podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku. Zo znenia zápisnice o vykonaní namietanej prehliadky iných priestorov alebo pozemkov z 30. mája 2019 je zrejmé, že vyšetrovateľ v skutočnosti prokurátora nežiadal o predchádzajúci súhlas na vykonanie prehliadky, ale ho informoval o tom, že ju vykoná, hoci z pohľadu § 101 ods. 3 Trestného poriadku tak neurobil po vykonaní prehliadky, ale ešte pred jej vykonaním. Vyšetrovateľ si bol vedomý toho, že súhlas nie je možné vopred dosiahnuť, pretože sa nachádzal v Bratislave (NAKA, expozitúra Bratislava, pozn.) a prokurátor v Trnave (Krajská prokuratúra v Trnave, pozn.). Najvyšší súd sa plne stotožnil s odôvodnením krajského súdu a doplnil, že úvahy o neodkladnosti predmetnej prehliadky mali svoje opodstatnenie, pretože v danej situácii nebolo možné vylúčiť, či vzhľadom na zadržanie obvinených iné osoby, napr. rodinní príslušníci, resp. spolupracujúce osoby, o ktorých orgány činné v trestnom

konaní v tom čase nemali vedomosť, omamné látky z pozemku nepremiestnili v snahe pomôcť obvineným alebo zakryť vlastnú trestnú činnosť. Najvyšší súd tiež hodnotil otázku proporcionality namietanej prehliadky z hľadiska, či bola vhodná, potrebná a primeraná. Po kladnom vyhodnotení všetkých troch kritérií dospel najvyšší súd k záveru, že vykonanie prehliadky predmetného pozemku nezaložilo dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Zároveň nebol zistený ani dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Preto najvyšší súd dovolanie sťažovateľa napadnutým uznesením odmietol.

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta vykonanie prehliadky iných priestorov bez príkazu či predchádzajúceho súhlasu prokurátora. Podľa sťažovateľa neboli splnené podmienky na postup podľa § 101 ods. 3 Trestného poriadku. Sťažovateľ argumentuje, že pokiaľ mali orgány činné až do jeho zadržania problém parcelu identifikovať, znamená to, že ju nikto z obvinených nenavštevoval. Nemohlo byť ani dané nebezpečenstvo, že by sa veci tam nachádzajúce mohli zničiť, ukryť či poškodiť, pretože v čase prehliadky už bol zadržaný. Orgány činné v trestnom konaní postupovali svojvoľne podľa § 101 ods. 3 Trestného poriadku. Podľa sťažovateľa sa súdy na všetkých stupňoch nezaoberali otázkou legality vykonanej prehliadky a napadnuté rozhodnutia neposkytujú jasnú a presnú odpoveď na jeho námietky. Napadnuté rozhodnutia preto porušujú aj jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. V zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd ochranu základným právam za podmienky, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd, resp. iný orgán. Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv aj rozsudkami okresného súdu a krajského súdu, proti ktorým mohol podať odvolanie, resp. dovolanie ako opravné prostriedky. Tieto opravné prostriedky sťažovateľ aj využil a krajský súd, resp. najvyšší súd napadnuté rozhodnutia aj meritórne preskúmali. Využitie uvedených prostriedkov ochrany zákonnosti v trestnom konaní vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti proti rozsudkom okresného a krajského súdu. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť vo vzťahu k napadnutým rozsudkom okresného a krajského súdu odmietol pre nedostatok právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s postupom orgánov činných v trestnom konaní pri výkone prehliadky iných priestorov, ktorá bola vykonaná 30. mája 2019 na záhradnej parcele, ktorú užíval. Je nepochybné, že prehliadka bola vykonaná bez príkazu alebo predchádzajúceho súhlasu prokurátora. Sťažovateľ preto považuje túto prehliadku za nezákonnú. Takýto postup pri prehliadke iných priestorov v čase jej vykonania upravoval Trestný poriadok v § 101 ods. 3, keď vykonanie takého úkonu bolo možné za kumulatívneho splnenia podmienky, že (i) príkaz alebo súhlas nebolo možné dosiahnuť vopred a (ii) vec nezniesla odklad. Alternatívne mohlo ísť o situáciu, že sa v týchto priestoroch ukrýva osoba pristihnutá pri trestnom čine alebo osoba, na ktorú bol vydaný príkaz na zatknutie, alebo prenasledovaná osoba. Zároveň však bola uložená povinnosť orgánom činným v trestnom konaní o vykonaní úkonu bez meškania upovedomiť orgán, ktorý bol oprávnený vydať príkaz či súhlas na prehliadku.

8. Ako jasne vyplýva z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, orgány činné v trestnom konaní do zadržania sťažovateľa 30. mája 2019 nepoznali presnú lokalizáciu predmetného pozemku, na ktorom bola prehliadka vykonaná. Mali však vedomosť o jeho existencii a spojení s drogovou trestnou činnosťou. Zároveň nemožno nepriznať opodstatnenie úvahám, že vzhľadom na zadržanie sťažovateľa a ostatných obvinených by mohli iné osoby zničiť alebo premiestniť tam sa nachádzajúce rastliny či omamné látky v snahe pomôcť zadržaným či zakryť vlastnú trestnú činnosť. Z toho vyplýva, že v danom prípade boli splnené obidve podmienky pre vykonanie prehliadky podľa § 101 ods. 3 Trestného poriadku. Zároveň vyšetrovateľ splnil povinnosť upovedomiť o úkone prokurátora ako orgánu oprávneného vydať príkaz alebo súhlas na prehliadku pri postupe podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku. Dozorový prokurátor bol o prehliadke informovaný 30. mája 2019 už o 20.15 h, teda pred vykonaním prehliadky. Skutočnosť, že prokurátor bol o vykonaní predmetnej prehliadky informovaný ešte pred jej vykonaním, nemá vplyv na jej zákonnosť. Podstatné je to, že prokurátor bol o úkone nepochybne upovedomený. Prehliadka iných priestorov tak bola vykonaná v súlade s ustanovením v tom čase účinného § 101 ods. 3 Trestného poriadku ako relevantnej právnej normy, a teda zákonným spôsobom. Nesúhlas sťažovateľa s jej vykonaním neodôvodňuje prijatie záveru o jej nezákonnosti. Rovnako nemožno dospieť k záveru o možnom porušení základných práv sťažovateľa na nedotknuteľnosť súkromia podľa čl. 16 ods. 1 ústavy, ochranu súkromného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ods. 1, 2 a 3 ústavy a práva na ochranu a rešpektovanie súkromia podľa čl. 8 dohovoru.

9. Nie je možné priznať relevanciu tvrdeniu sťažovateľa, že sa súdy nezaoberali jeho námietkami proti prehliadke. Tieto námietky tvorili súčasť jeho odvolania, ako aj dovolania, s ktorými sa krajský súd a následne najvyšší súd zaoberali a rozhodnutia aj vo vzťahu k tejto námietke dostačujúco odôvodnili. Napadnuté rozhodnutia zrozumiteľne vysvetľujú, prečo orgány činné pristúpili k realizácii prehliadky 30. mája 2019, ako aj odôvodňujú jej zákonnosť. Napadnuté rozhodnutia rozhodne nie sú arbitrárne a ani nie sú poznačené chybnou interpretáciou noriem trestného práva.

10. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 2 ods. 2 ústavy je potrebné uviesť, že ide o vyjadrenie základných princípov Slovenskej republiky a právneho štátu. Ich obsahom však nie sú základné práva slobody, ktorých ochrany by sa dalo domáhať ústavnou sťažnosťou.

11. Ústavná sťažnosť je preto aj v časti, v ktorej smeruje proti uzneseniu najvyššieho súdu, zjavne neopodstatnená, čo je dôvodom na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie,

ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2024

Robert Šorl
predseda senátu